

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any III.—TARRAGONA, 16 Maig de 1915.—Núm. 95.

BIBLIOTECA PUBLICA
TARRAGONA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ

Méndez Núñez, 6, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre ..... 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

≡ L'Assamblea d'avui ≡

Convocada per tots els representants de les forces republicanes d'aquesta *provincia*, avui, a dos quarts d'onze del matí, se celebrarà en el Teatre Principal de nostra ciutat una important Assamblea per a tractar de la traïció comesa per els Borrell i Alimbau en la elecció per a president de la Diputació provincial.

L'acte promet resultar d'una grossa trascendencia, i al que hi assistiran delegats de tots els pobles de la *provincia*, particularment del districte de Reus, que s'han sentit ofesos per l'acte realitzat.

Veus-aquí el manifest que s'ha fet públic:

Als republicans de la provincia de Tarragona

Ciudadans:

Dos homes que obtingueren una representació oficial amb vots republicans; dos homes que anàren a la Diputació amb el sufragi de demòcrates, han fet traïció a son partit i a les esperances que posàren en ells sos electors.

Aquests homes, agravant la desllealtat i la deserció, fingiren ésser fidels fins el moment en que cregueren que son delictes, pactat ja i convingut amb anticipació amb nostres adversaris, havia d'ésser descobert. Ho sabeu tots. Borrell i Alimbau, els diputats provincials que senyala l'opinió democràtica amb el dit, havien promès ja an els cacics d'aquesta provincia el seu vot. L'havien promès molt abans de que's parlés de constituir la Diputació. Però, fingint ells éstar units als republicans, als que eren els seus correligionaris, treballaven per a que aquets se presentessin desunits en la votació del President, amb l'intent de que'ls monàrquics alcancessin més vots. I així, sense que la desllealtat es vegés, el fet del triomf d'un monàrquic es realitzava. Per això fins el moment en que tots els republicans acordaren votar a una sola persona, ells no descobriren son propòsit de votar al que votaven els cacics.

La Diputació de Tarragona, que podria ésser republicana, s'ha constituït per culpa den Borrell i l'Alimbau amb suposada majoria monàrquica. Ha quedat entregada novament per aquest motiu al caciquisme que ha arruïnats als Ajuntaments; que ha viscut sense suors; que ha fet favors sempre i mai justícia; que ha abandonat tots els serveis; que ha tingut sense sòu als empleats, descuidades les carreteres, sense pa als nens de la Beneficència. Per culpa den Borrell i l'Alimbau, la Diputació de Tarragona ha sigut entregada no als monàrquics, sinó als pitjors; no an els que podrien administrar amb tendències polítiques oposades a les nostres, sinó an els que sempre, sempre, han administrat malament.

Nosaltres tenim la seguretat de que aquesta constitució de nostra Diputació provincial no prosperarà. Nosaltres tenim la seguretat de que serà anulada; de que serà anulada per ilegal, per éstar constituïda fora de la llei. Però, com la virtut de la llei no basta en un país com el nostre, on la llei es trepitja si no hi ha, en moltes ocasions, una força que la imposi, demanem l'evidència d'aquesta força. Demanem aquesta Assamblea, a la qual se us convida a tots els republicans, a tots els que us hagueu sentit ofesos per l'acte realitzat pels senyors Borrell i Alimbau.

Acudiu-hi. Se celebrarà el diumenge pròxim a Tarragona. Acudiu-hi els dels pobles i de la ciutat.

Acudiu-hi tots. Amb l'Assamblea demostrarem als poders de dalt que no estem disposats a que se'ns prengui un dret que'ns concedeix la llei i ens donen els vots. Amb ella demostrarem als senyors Borrell i Alimbau que no perteneixen al partit republicà els homes que, com ells, traïcionen, amb dany pel país, els compromisos i les virtuts que imposen i que inspiren nostres ideals.

Tarragona, 11 de maig de 1915.

Eduard Calvet, senador; *Julià Nougués*, diputat a Corts per la circumscripció de Tarragona-Reus-Falset; *Jaume Carner*, diputat a Corts pel Vendrell; *Joan Caballé*, diputat a Corts per Gandesa; *Marcel·lí Domingo*, diputat a Corts per Tortosa; *Antoni Estivill*, diputat provincial per Reus; *Josep Mestres*, *Mattes Guarro* i *Artemi Padró*, diputats provincials per Valls-Montblanc; *Emili Folch*, diputat provincial per Tarragona-Vendrell; *Marcel Navarro*, *Alfred Escrivà* i *Joan Cachot*, diputats provincials per Tortosa-Roquetes; *Pere Lloret* i *Magí Isern*, diputats provincials per Falset-Gandesa; *Manuel Solanes*, ex-candidat radical per Falset-Gandesa.

BENVINGUDA

Avui Tarragona hostatjarà a un nombre gros de companys republicans que vindran per a assistir a l'Assamblea convocada al matí i al miting monstre que a dos quarts de quatre de la tarda se celebraran en el Teatre principal.

Serà avui una verdadera DIADA REPUBLICANA per a Tarragona.

RENOVACIÓ se complau en donar la més coral benvinguda a tots els hostes d'avui, i espera que tant de l'Assamblea com del Miting del "Bloc Republicà Autonomista" se'n treuran resultats ben profitosos.

Lletres a Joan Poble Bó (*)

Diplomacia

«Si els diplomàtics diguessin la veritat, enganyarien a tothom.»

Talleyrand.

Estimat amic: ¡Quina força, quina autoritat més indiscutible té la frase de Talleyrand! No és un extrany a les coses diplomàtiques qui parla, és un di-

plomàtic, un home que fou el més astut i el de més talent de tots els que en la seva època tenien la carrera. Té Talleyrand, parlant de diplomacia, la mateixa autoritat den Ramón i Cajal parlant d'Histologia o de l'Edisson parlant d'invents; la mateixa autoritat que Melquies Álvarez, quan enraona de canvis de política, o de Maura, quan ens parla de trampes governamentals.

I Talleyrand ho diu: «Si els diplomàtics diguessin la veritat, enganyarien a tothom». ¿Per què? Perque tothom sab que la diplomacia és una farsa feta amb totes les apariències de la veritat; perque a molts, a casi tots, els hi és impossible veure lo que hi ha ocult, a pesar de tot, de la diplomacia.

Figurat, amic Joan, un d'aquests que fan jocs de mans. Tu veus moltes vegades un home que t'ensenya un barret buit i de sobte treu de dins un parell de sabates i un acordeó que no sabs d'aont han vingut. Ara bé; la cosa ha passat davant dels teus ulls i té totes les apariències de una realitat; i tu, ¿la creus? No, sino molt al contrari, dius que hi ha trampa i per més que tu no l'has vist, ningú et pot convence de lo contrari.

Això passa amb la diplomacia. Un diplomàtic diu una cosa, tot seriò, formal, posant per davant mil garanties; firmant pergamins a dreta i esquerra, i donant les paraules d'honor per dotzenes; i, a pesar de tot, lo primer que fa tothom, començar pels seus companys en diplomacia, es dubtar de lo que diu, amb tantes apariències de veritat. Per això té raó Talleyrand, i si alguna vegada, (cosa impossible), un diplomàtic digués la veritat, enganyaria a tots, perque ningú se'l creuria.

Té la diplomacia, per a mi, una significació tràgicòmica. En totes les tragedies humanes que les nacions representen, ni pren la diplomacia part activa i principal; i és com aquella miqueta de sàinet que s'acostuma a posar als drames de sang i fetje, per a calmar la forta impressió dels espectadors.

La diplomacia és un hipocresia com la mateixa civilització. Es com aquelles cadenes d'or que venen a la fira, i que al cap de poc temps, perdut el bany superficial, se tornen de ferro vell. També en les qüestions diplomàtiques, quan desapareix el bany de l'imposada cortesia, es veu clarament el fons de crudeltat i d'odi, que existeix en els homes, i existirà mentres els homes existeixin.

Els diplomàtics, sempre fins, sempre somrients... Jo moltes vegades veient a les fotografies als diplomàtics ensenyant les dents, no he sapigut distingir si feian la rialla o anaven a mossegar.

Per altra part, la diplomacia és un sarcasme. Totes aquelles notes i paperets (mullats) que canvien dues nacions que no es poden veure, me fan, davant la seva cortesia, el mateix efecte que si particularment dos homes disposats a matar se diguessin: «Jovè estimat: dispensi la molestia, que jo sento moltíssim; pero em veig obligat a atravessar-lo de part a part». ¿No fóra això una hipocresia i un sarcasme? Doncs això és la diplomacia, i si no ho creus, amic Joan, mira a les nostres diplomàtiques nacions com riuen de la diplomacia, mentres disparen contra l'enemic.

Ja hauràs vist en tot el curs d'aquesta lletra que soc enemic de la diplomacia i que crec que una nació com mes diplomàtica, es mes aficionada a la hipocresia i a la traïció. Dirigim, sino, una ullada a les nacions d'Europa.

¿Quina es la mes diplomàtica? Anglaterra, i... casi no diria res mes. La nació egoista i dels motius ocults, la nació que llenca la pedra i amaga la mà, la nació que amb les seves maquinacions ha portat a Europa fins a l'actual conflicte, es la nació diplomàtica.

La diplomacia és un arma de traïció, de la que s'ha aprofitat Anglaterra, per a apareixe davant d'Europa amb l'ignocencia d'un angelet; pero es ben inútil: *te conosco bacalao, aunque vayas disfrazao.*

Mentres hi hagi diplomacia no sabrem mai la veritat, car una cosa i altra, segons Talleyrand, estan completament renyides.

Fins la pròxima; el teu amic,

N.

(*) Retirat, ja compost, del número darrer per excés d'original.

El "Bloc Republicà Autonomista" als ciutadans

¿Pot actuar-se en la política republicana de Catalunya i principalment de Barcelona en la forma que ha vingut fent-se aquests darrers anys? És la pregunta que ens hem formulat després de les passades eleccions.

Tenien aquestes una significació especial. Eren les primeres eleccions que's celebraven després de haver-se declarat la guerra europea; i eren unes eleccions que's feien a Catalunya anant unides les diferents fraccions republicanes. Havien de tenir, en definitiva, un alt valor ideal; el que la tragedia de la guerra havia despertat, decidint-nos espiritualment a declarar-nos a favor d'uns pobles i d'uns principis de govern; i havien de tenir també un valor material, de suma de vots, produït per l'unió dels republicans. ¿Ha passat així?

La realitat ens obliga a dir que no. Ni la significació ideal de les eleccions ni la coalició ha augmentat cap vot. Al contrari, la candidatura republicana ha sofert un descens considerable en relació amb altres llistes electorals. A Barcelona s'han perdut en cinc anys prop de 40.000 vots republicans. ¿Per què se han perdut? Nosaltres no venim a dir-ho, perquè no volem fer de crítiques d'actuacions passades. Deixem en el nostre fur intern el concepte que'ns mereixen dites actuacions; ja ho explicarà suficientment la nostra conducta futura.

Signi el que sigui el valor dels homes i de les idees de la coalició, lo cert és que la massa republicana no ha respost a la seva crida; que en un moment de lluita espiritual, d'agitació, de despertar d'energies, els republicans de Barcelona es retreuen, s'allunyen del camp de la lluita, i essent això cert, tenim obligació de posar de manifest principis, procediments i exemples de vida que despertin en la consciència dels homes que han perdut la fe, l'entusiasme que abans sentien per les idees que informaven els diferents programes republicans.

Els homes que firmen aquest manifest hem estat afiliats en els diferents partits republicans de Catalunya. Continuem conservant les nostres peculiars conviccions; però creiem necessari donar una unitat d'acció i d'organització en els republicans de Catalunya.

Constitueix la Lliga Regionalista un perill per a les idees lliberals; i no per la seva consistència o fortalesa, sinó per la debilitat a que nosaltres voluntariament ens hem reduït. La Lliga ha anat recullint totes les forces perdudes de Catalunya. Els residus d'un caciquisme que la Lliga havia contribuït a enterrar, els ha recullit ara com a restes sagrats; i s'ha sumat al carlisme i a la Defensa Social, tant oposats per la seva significació a lo que en altres temps havia significat la Lliga. Aquesta no representa avui altra cosa que l'ambició de manar, sigui com sigui. No es una comunitat de homes que volen governar per a realitzar una obra patriòtica; sinó una coalició de gent que senten l'afany d'ocupar llocs. Els procediments seguits per la Lliga en aquests darrers temps l'incapaciten per a judicar altres procediments polítics. Per altra part, és avui la Lliga una força de dreta; i an aquesta significació hi hem d'oposar nosaltres un valor neta i radicalment d'esquerra, que per les idees i els procediments sigui oposat per complet a les idees i els procediments de la Lliga.

No és aquest manifest una exposició de principis ni de propòsits: és únicament un acte de presència. La nostra actuació els definirà millor que podrien fer-ho ara les paraules: ¿Amb qui ens apoiarem per a la realització de la nostra obra? No anem a constituir una organització de classe; però entenem que tot partit d'esquerra deu basar-se fonamentalment en la casa obrera. Anirem a cercar als obrers del camp i de la ciutat, no sols propagant idees sinó orientant-los per a la constitució d'organismes—sindicats, cooperatives, escoles—que siguin el resultat més eficaç de la propaganda. El nostre ideal no és aqueixa enganyosa harmonia de tots els interessos i de totes les classes que sols els conservadors poden lògicament predicar. Els interessos injustos han

d'ésser sacrificats als interessos de la justícia social. Les classes postergades han d'ésser enlairades al degut nivell de dignitat i de benestar. No perseguim la simple millora, sinó la transformació del vigent règim social, acceptant plenament les més radicals afirmacions de la democràcia socialista internacional.

La nostra organització se circumscriu a Catalunya; però estem disposats a cooperar amb els partits republicans i socialistes dels altres indrets d'Espanya en tota obra que faci referència a la política general espanyola, conservant sempre la nostra personalitat i llibertat d'acció. Tots nosaltres estem disposats a treballar per a lograr, com a regoneixament de la personalitat catalana, l'autonomia de Catalunya dins de la República federal espanyola, cabent entre nosaltres des dels més radicals nacionalistes fins els que's limiten a acceptar l'autonomia amb les facultats i atribucions que senyala el programa de Pi i Margall.

Una joventut fervorosa espera l'ocasió d'entrar a la palestra i de servir els ideals de llibertat i de pàtria amb la veemència pròpia dels seus anys. Nosaltres ens dirigim a ella no com autoritats paternals que poguessin afectar aires de superioritat, o quan menys, pretensions de concell, sinó amb l'afecte de germans acostumats a la lluita i reservant els seus rigors per a nosaltres. Nosaltres els hi demanem que cooperin amb el seu generós esforç a la labor patriòtica que ara s'inicia; que no malgastin els entusiasmes d'una edat esplèndida en lamentacions d'indiferència o queixes de pessimisme; que enrobusteixin i prestin el seu concurs a l'organisme que neix, per a que no arribi un moment de crisi espiritual que'ls obligui a inscriure el seu nom en el registre d'agrupacions polítiques quins ideals i procediments no s'ajustin potser an els postulats d'una consciència inquieta i vigorosa.

No anem a dividir, sinó a treure de casa seva, del seu silenci, an els que estan avui retrats. No anem a renyir amb els afins, sinó a lluitar contra els nostres adversaris. No volem formar un partit més, sinó organitzar aixecar i fortaleixen lo que està decaïgut i desfet; posar en activitat energies perdudes; consagrar-nos a una tasca d'apostolat i de lluita per a aixecar la consciència ciutadana en pro dels nostres ideals de llibertat, de justícia, de cultura i de progrés.

Marcel·lí Domingo, Francisco Layret, Santiago Valentí Camp, Jesús Penilla Fornell, Gabriel Aomar, Conrat Roure. Dr. Josep Tarruella, B. Tona Xiberta, David Ferrer, Angel Samblancat.

De la guerra europea

Els crims dels alemanys

Hem de suposar als nostres llegidors enterats amb tota minuciositat de l'enfonzament del trasatlàntic anglès «Lusitania» en les aigües d'Irlanda, de regrés de l'Amèrica del Nord, acte portat a cap per els alemanys i el que tenen com a una de les seves més grosses valenties.

La indignació que la mort de mil cinc centes persones víctimes del furor sanguinari d'aquesta gent que volen erigir-se i proclamar-se els únics amos del món, ha produït a tot'arrèu, és verdaderament grossa, i els llavis de totes les persones que tenen sentiments humanitaris sols han pronunciat paraules de commiseració per a les innocents víctimes, i per als autors d'aquest crim colectiu les mes dures i justicières diatribes, expressant el seu ferm desitj d'una venjança que no pot quedar, que no ha de quedar sense ésser degudament portada a la pràctica.

Dintre els horrors de la guerra, i entre els crims que la febre de sang ha fet cometre als in-kulturs subdits de l'emperador germànic, bastava la invasió i la brutal destrucció d'una nació petita i florent, com ho era la desgraciada Bèlgica, per a guanyar-se el timbre de cobards i de bàrbres per als actors de tan horribles fets, però, per lo vist, necessitaven encara ratificar en altra forma ben concreta els seus sentiments sanguinaris i el seu poc respecte a les

lleis d'aquell Deu que tant invoquen a tot'hora, preparant i realitzant aquest crim del «Lusitania», sens precedents en la Historia i que tant ha tacat la de la vida de l'imperi germànic.

Aquelles dones i aquells infants i tots quants s'enfonzaren amb el «Lusitania» a les profunditats de l'Atlàntic, clamant venjança. Si la *Gaceta de Colonia* del dia 8 deia que «...la pèrdua del «Lusitania» desperta en el poble alemany un sentiment de franca satisfacció», què hi han de replicar totes les nacions que no han pogut contenir un clam unànim de irada indignació?

En la guerra, amb tot i els seus abominables horrors, se consenten tants i tants cassos de mort, per tractar-se d'homes que, armats com van, estan disposats a morir, però en el cas concret del crim vandàlic comès amb el «Lusitania», ni pot tolerar-se ni deuen consentir-se que quedin sense venjança la mort de tantes persones que ni se'ls va donar uns minuts de temps per a poder-se salvar.

MARGINAL

La Esglesia del Miracle

«No sé pas si's portará o no a cap aquest enderrocamet, pró si aquesta meva humil paraula valgués, diria que's fés, puix que sinó el millor dia se anirà tot a rodar, ja que totes les parets están civillades, i fora ben trist es perdessin les joles que'n resten d'aquesta esglesia, perquè ara encara hi foren a temps de recullir-les i portar-les al Museu per a que'l dia que aquest fós més gran, poguer-les tornar a montar i conservar-les indefinidament.»

Era en el mes d'Octubre de l'any passat que va apareixe mon primer MARGINAL, havent tingut l'acert de tractar d'un assumpte que arribà a intrigar de debò—no pas per ésser meu—a quasi tot Tarragona: el de l'enderroc de la esglesia del Miracle. Unes paraules, les més humils d'aquest món, escrites amb el més pur sentit tarragonisme patriòtic, endressades als qui devien fer-se'n eco, no foren escoltades, no foren aïses, i'l temps s'ha cuidat de posar hi l'vinri necessari, que jo deploro moltíssim, i'l passat dilluns se desplomà la esglesia dels Templaris perdent, la Tarragona Arqueològica, una de les seves joles més preuades.

Se preveia l'enrunament i d'aquí que en el sosdit MARGINAL demanés el que s'enderroqués i's recullís lo tot de la esglesia per al Museu poguer-les tornar a montar i conservar-les per a sempre mes. Quants intervingueren en aquella discussió, quants dongueren el seu vot per a demanar fos declarada Monument nacional, poden restar-ne satisfets de debò, puix que's compliren els seus desitj's si, pró també, i malgrat l'apote oficial, la esglesia ha desaparegut.

Ben sensible és la pèrdua. Plorem-la, companys tarragonins que en aquella època demanàvem posar-hi remei. Si's pogués fer, deuriem obrir una «enquesta» per a conjurar la pèrdua i demanar les corresponents responsabilitats per a que tot Tarragona'n fos coneixedora i ho tingués ben present per a aplicar a aquells individus el càstic meregut pels seus treballs.

Que vinguin ara aquells bons senyors barcelonins que tant s'interessaven (?) per Tarragona, en aquest assumpte—per cert que fins arribàren a l'insult—i vegin el producte final que ha donat el anar a buscar a «fora» lo que no ha vingut, çò és, la obra de apuntament i consolidació necessaries per a no perdre aquella joia arquitectònica.

A la fi, a aquelles meves paraules que apareixen al començ d'aquestes ratlles i que no volgueren ésser escoltades, volen donar-hi compliment ara, recullint lo que's pugui per a montar-ho al Museu.

Està vist, doncs, i ben palesament queda una vegada mes demostrat, que segons qui diu les coses, amb mes o menys autoritzada veu, se'n fa cas encare que redundeixi en perjudici de la ciutat i en lo de la esglesia del Miracle ha succeït això mateix, i mentre'tant les petiteses dels pseudo-maniàtics donen fruits dolentíssims, sortint-ne sempre la nostra volguda Tarragona dolorosament nefrada.

PÒL·LUX.

De Dependència mercantil

Com ja anunciarem en el passat número, el dissabte de l'altra setmana s'efectuà a Barcelona, la inauguració oficial del nou Casal de la seva propietat del «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria» a la que hi assistirem en representació del «Centre» de nostra ciutat una comissió composta de nostres amics En Ramon Huguet, Jacoba, Bernabé Martí Bofarull, Miquel Durán i Pere Olivella Ricomà.

Tot el nou local estava molt ben enllumenat amb unes magnífiques làmpares, presentant un bell aspecte, malgrat no estar acabat encare el decorat to-

tal, per la manca de temps. Amb multitud de plantes s'adornà la entrada del Casal, aixís com la galeria i la entrada presidencial, aont hi havia tres grans palmeres i al mig d'elles la hermosa bandera del «Centre».

Al pati hi estava col·locada la Banda Municipal que tocà algunes composicions quant aparegué a la entrada l'Ajuntament en Corporació, presidit per l'arcalde interí Sr. Pich. Anava precedit per guardes municipals, i amb macers.

En la presidència hi prengueren seient En Puig i Esteve, president del «Centre», l'arcalde, representants de la Mancomunitat, Diputació, Associacions professionals de Barcelona, Tarragona, Tarrasa, Sabadell, Lleida, Manresa i de diferents entitats culturals, econòmiques i polítiques de Barcelona i altres societats, etc., etc.

Amb una grossa ovació saludà el públic a la presidència, al fer sa entrada a la estrade, i tot seguit el president Sr. Puig i Esteve llegí el seu treball sovintment interromput pels aplaudiments dels oients.

Comença enumerant el esforç i la gloria que significa l'haver pogut arribar a obtenir un casal que reunís totes les necessitats que'l Centre exigeix.

Fa una petita historia de lo que ha fet des de la seva fundació el Centre fins avui, recordant aquell temps en que un número de 25 companys entusiasmats el crearen, fent-lo engrandir desseguida la seva fe, fins a portar-lo a la gloria que avui ha conquerit.

Tracta després de l'obra cultural, patriòtica, física, benèfica i social de l'entitat, enumerant les seccions autonòmiques que dins de l'entitat hi ha establertes, tals com la secció d'Educació i Instrucció, de propaganda Autonomista, de Relació i Treball, de Sports i Excursions amb el seu Club de Mar, de Socors Mutuus, poderosa institució montepiu que compta amb un esplèndid dispensari gratuït, i altres.

Parla de la tasca catalanista que ha fet sempre el «Centre», que ha portat per exclusiu fi el bé a Catalunya i treballar per Catalunya, donant també un repàs a la tasca social, que ha defensat les justes aspiracions dels dependents.

Tributa un elogi a tots els industrials que amb molt bon zel s'han cuidat de la restauració del Casal; a l'arquitecte Sr. Bassegodà per la prova d'altruisme i abnegació que ha donat; al nostre amic el diputat per Barcelona, En Pere Corominas i En Raimon d'Abadal, pels bons consells que amb la seva intel·ligència els ha donat sempre.

Agraeix l'assistència de les autoritats i representacions que assistiren al acte i acaba explicant la manca d'algunes coses per la complerta decoració del local, que malgrat tota la voluntat no ha sigut possible fer-ho, dient que al mig de l'estrade hi serà col·locada una inscripció en lletres d'or que dirà «Per Catalunya i per a Catalunya».

Grandiosa ovació. El públic de peu dret l'aplaudí i vitorejà varis moments.

Seguidament se concedí la paraula al Sr. Puig i Alfonso, qui parlà en nom dels socis protectors del «Centre», elogiant la tasca dels socis del «Centre» que a costa de grans sacrificis han pogut bastir un Casal, que és a més d'un gran palau, un exemple a imitar per les classes patronals, que amb tot i els seus medis, per la falta de cohesió i entusiasme no han pogut fer lo que han fet els dependents del comerç.

Després parlaren en Domingo Saló, en nom de les entitats professionals de Catalunya i el senyor Perpinyà, president de la Cambra de Comerç, en representació de les entitats econòmiques, éssent molt aplaudits.

Seguí després el Dr. Martí i Julià, qui fou rebut en forts aplaudiments. Digué que la tasca que feia el Centre era tasca patriòtica del segle XX. Censurà també la tasca de les entitats econòmiques que no s'han adonat encare de Catalunya i es troben disgregades. D'aquell piset en que començaren vostra tasca —afegí— hem assolit un dels més grans llocs, el primer de les entitats catalanistes. A l'acabar fou molt aplaudit, dient un «Visca Catalunya».

En nom de les entitats culturals parlà després En Wifred Coroleu, qui rebé una forta ovació al acabar son discurs.

Tot seguit feu us de la paraula el diputat per

Vendrell, En Jaume Carner, qui comença dient que en aquests moments en que'l mon contempla els mes grans horrors, a l'entrar a aquella casa, an aquell recinte, produeix una serenor als esperits. No hi ha res tant enfortidor com l'exemple de l'activitat quant l'activitat està constituida per nobles ideals. Perseguí dos grans ideals de la vostra vida: l'ideal de la patria i l'ideal d'emancipació del vostre treball. No es la patria creació de la diplomacia ni de la política; la patria som nosaltres, les nostres activitats. Els pobles que tenen la seva llengua, les seves institucions, tenen patria i la patria es nostra i nosaltres formem part de la patria i per això es el mes fort que tenim el sentiment de patria.

Les classes humils i trevalladores han d'aixecar el nivell de la seva personalitat. Per això heu construït el vostre casal; d'aquesta manera perseguíu l'anhel de la vostra emancipació.

Jo m'imagino que si les altres classes socials haguessin fet lo que heu fet vosaltres, tindriem una Catalunya florent i rica com altres temps hem tingut.

Seguint el vostre camí emprès heu de conseguir el vostre triomf. No volguèu després cap recompensa. Aquí, al nostre país, molt facilment es donen condecoracions, i en canvi al vostre president se'l processa. Jo saludo al vostre processat i dic que és un dels homes més benemèrits de la nostra terra. Una ovació delirant se tributà al sonyor Carner al acavar son patriòtic i bell parlament.

Seguidament parlà En Raimon d'Abadal en nom dels Senadors; després En Bonaventura Bassegodà; en representació de la Diputació parlà el senyor Sansalvador i seguit, en nom de l'Ajuntament, parlà l'arcalde interí, senyor Pich, éssent tots ells molt aplaudits per les seves belles i sentides peroracions.

Al final, En Puig i Esteve agrai totes les paraules d'elogi que havien dirigit al «Centre» tots els oradors i acabà fent públic, en nom de la Secció de Socors Mutuus del «Centre», de que'l seu capital el col·locaria a l'Emprèstit de la Mancomunitat.

L'acte se donà acabat prop la una, havent els representants i convidats visitat després les dependències de la casa, fent grans i merescuts elogis per la bona organització de totes elles, puix que responen verament a la importancia i necessitats del «Centre».

El diumenge seguiren amb molt d'èxit els festejos anonciats veient-se en tots ells molta afluencia de públic, en el que s'hi notaba la presència de moltes senyores i senyoretetes.

Del reste del programa, que deuen haver anat desenrotllant com calia, no'n donem compte per no haver-hi pogut concorre-hi, emprò, tots els actes, segons la premsa diària barcelonina, han revestit grossa importancia.

Endressem als companys i amics del C. A. de D. del C. i de la I., de Barcelona, nostra mes coral felicitació per sa grandiosa obra col·locant al «Centre» a una alçada tant important que ningú dubtarà en calificar-lo de *primer*, en tots els ordres.

P. O. R.

L'aucellet cego

Xerrroteja tendre aucell,
carinyosament refla,
que'l teu cant de llibertat
és el psalm que'l meu cor dicta,
és el plany benefactor
que, corrent de cingle en cingle
seguirà terres i mars
boi lluitant pèls que suspiren.

¿Quina mà t'ha empresonat
que t'amarga aixís la vida,
l'aucellet del fi plomall,
mig cantant la cançó trista
que va entrant-me endins, endins,
amb la magestat d'un himne?

Canta, canta, follament
la corrandà maleïda
del mal cor que t'amoixa,
vil, buidant les teves nines!

SALVADOR BORRUT I SOLER.

Sportives

El passat dijous va celebrar-se el partit de football entre el Gimnàstic de Tarragona i Deportiu de Reus.

Aquest partit havia despertat grandíssim interès per tots els aficionats en coses de sport, ja que els del Deportiu després de les victories obtingudes en recents partits venien fortament entrenats i amb ànim d'ajuntar a son favor la tant sospirada victòria sobre el Tarragona.

Mes nostres valents del Gimnàstic el volien per a ells el triomf, i per a lograr-ho hi posaren, tots, sos entusiasmes, desenrotllant son fortíssim joc logrant una exclatant victòria apuntant-se tres *goals* a son favor per un el Deportiu.

Cal fer constar, en honor a nostre Club, que al tirar un penàltic contra el Deportiu, ho feu l'incansable Gibert picant-lo, intencionadament, fora de la porta contraria.

Va sense dir que els de Reus en igual cas feren tot lo contrari, salvant el goal molt oportunament el porter senyor Fontbona, que tingué una de ses millors tardes.

Dels demés del Gimnàstic, tots molt bé, sobresurtint els senyors Diaz, Gibert i Cardona, qui entrà dos dels tres goals lograts.

Coralment els felicitem, esperant que seguiràn entrenant-se per a aportar nous llores a son Club, ja que de sobre saben que per a conreuar aquet sport hi ha que treballar sens descans, logrant aixís les bones combinacions que en aquest partit han demostrat.

JUICE.

NOVES

Al Centre Industrial s'han celebrat varies reunions per a tractar de l'aument que'l «Gasómetro Tarraconense, S. A.» vol imposar.

Regnà molta animació i es prengueren varis acords que aniran portant-se a la pràctica a mida que es crega convenient.

No cal dir que RENOVACIÓ ajuntarà son modest esforç al dels industrials i consumidors tarragonins.

Nostre bon amic, el Secretari permanent de la Cambra de Comerç, Industria i Navigació de nostra ciutat, ha tingut l'amabilitat d'enviar-nos el follet que acaba de publicar la novella entitat «Transportes rápidos, S. A.»

Per tractar-se d'un assumpte de capdal interès per a nostra regió, agraim moltíssim a En Bernabé Martí i Bofarull la seva atenció.

L'«Ateneu obrer del Districte segon», de Barcelona, ha organitzat per avui, diumenge, una excursió a nostra ciutat amb un conjunt d'unes 200 persones, entre les qui hi hauràn dos regidors de l'Ajuntament de Barcelona i una cinquantena de senyoretetes.

Desitgem els hi sigui grata sa estada a nostra ciutat.

Per al proper dia 21 d'aquest mes està anunciada una excnrsió de les Escoles graduades de Juneda, que constarà de uns 70 alumnes, per a poguer admirar tot lo bó que té nostra ciutat.

El nostre estimat amic En Macià Mallol Bosch en atenta comunicació ha tingut la deferencia de oferir-nos-ens com a Vocal de la Junta Permanent de la Unió Catalanista, per a qual càrrec fou designat.

A l'agrair a l'amic Mallol l'atenció i els seus oferiments, li expressem el nostre ferm desig de poder col·laborar per la noble tasca de fer patria catalana.

Impremta de Llorens i Gabré. — Fortuny, 4

Panificació

FORNS DE SANT ANTONI

Diariament, pa de primera ••

•• A domicili i al comptat

Rebolledo, 20, bis : : PORT

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscrita en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.

Director facultatiu: **DR. RABADÁ**

Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts. electroterapia i anàlisis micro-químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.—Aplicació del 608

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÁ

*Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Metge
 de les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal. — TARRAGONA

Podém demostrar
 que casa nostra
 es la mes barata en tot

GILBERT GERMANS : Unió, 20

Galeria Fotográfica d'Art

PERE PALLEJÁ — Unió, 18

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

GRANDS NOVITATS en

Sombreros i Gorres

RAMON ALOQUIN

UNIÓ, 20

AL DIA Perfumeria
 Confeccions
 Novitats

RAMBLA SANT JOAN, 40

JOAN ESBERT

FARMACÉUTIC

UNIÓ, 22

Joan Ruiz i Porta

PROCURADOR

Vilamitjana, 9, 1.er

Farmacia Central

Laboratori Químic Bacteriológic

Marti Güell

Rambla Sant Carles, 41 : : :
 : : : i Sant Fructuós, 5

GALLINAS

y demás aves de corral se crían gordísimas, sanas y mas ponedoras usando el AVIOL-MASVIDAL.— Unico patentado.—
 Cura radicalmente el moquillo (brom), viruela y mal de cuello. Es la salvación de los polluelos. De venta en TARRAGONA: Ferreteria de MATIAS MALLOL, calle San Agustín, 9 y Augusto, 3.
 —Pídase prospecto.

IMPREMPTA

Llorens

i Cabré

Fortuny, 4

TARRAGONA

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf
 Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companya de segurs sobre la vida

L'UNION, de Paris

Companya de segurs contra incendis

L'Assicuratrice Italiana, de Milán

Companya de segurs contra accidents

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports

Passeig de Colón, 11 i 12 - Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA:

Maciá Mallol Bosch, carrer de Mar, 1

Gran Fábrica de Calçat

RAMÓN CAVALLÉ

TARRAGONA

TELEFON 120

REAL, 36

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raims sense alcohol

The Grape Juice C.º L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiènic

Un excelent refresc

El millor aliment en les
 malalties i convalencia

Se ven per tot arreu

PAPERERÍA I EFECTES D'ESCRITORI

— DE —

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamanys : Escribanfes : Plumes
 Stilográfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja papers
 amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes - Objectes per a regalos
 Articles per a magatzems de vins i olis

Maciá Mallol Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9